

Brandveiligheid gevelplaten

Input Verbond t.b.v. rondetafelgesprek Tweede Kamer, vaste commissie voor Binnenlandse Zaken.

4 september 2018

Inleiding

In Nederland zijn de laatste jaren de nodige incidenten geweest met brandbaar isolatiemateriaal in huizen, bedrijven, een ziekenhuis en scholen. Hoewel kunststof isolatiematerialen niet de oorzaak van brand zijn (daar is ontsteking voor nodig), dragen de meeste van deze materialen wél in hoge mate bij aan de brandvoortplanting en zijn ze eenvoudig te ontsteken. Bovendien zitten deze materialen over het algemeen tussen twee lagen in, waarbij de buitenste laag bedoeld is om water buiten te houden. Dit maakt bestrijding van een brand moeilijk. Wij zien dus een behoorlijk risico door het (veelvuldig) gebruik van deze materialen.

Verzekeraars komen vaak pas in beeld als het gebouw al is voltooid of gerenoveerd, waardoor ze niet meer kunnen sturen op brandveilig materiaal. De keuze voor het materiaal wordt in een eerder stadium gemaakt, waarbij de prijs en de isolatiewaarde meer van invloed lijken dan brandveiligheid.

De meeste verzekeraars van gebouwen beschouwen gevelbeplating in een metalen cassette, mits goed toegepast, niet als zeer brandbaar. Maar bij die toepassing gaat het in de praktijk vaak mis. Hierbij valt te denken aan de combinatie met brandgevaarlijke onderhoudswerkzaamheden, maar ook een boorgat, montagefout of doorgetrokken leiding kan al voldoende zijn om een brand de kans te geven zich uit te breiden. Brandbare isolatie heeft twee risico's, namelijk brandverspreiding en rookvorming. Hierdoor lopen bewoners van met deze materialen geïsoleerde wooncomplexen extra risico's en kunnen schaden onnodig groter worden. Een ander – vaak vergeten – punt bij dergelijke branden is de schade aan directe omgeving en het milieu in brede zin.

Beantwoording vragen

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer heeft een aantal vragen gesteld aan de genodigden voor het rondetafelgesprek. Wij zullen deze hieronder beantwoorden.

1. In hoeverre worden er brandgevaarlijke gevelplaten gebruikt in de bouw? En op welke schaal?

Brandgevaarlijke gevelplaten vooral zakelijk toegepast

Verzekeraars houden op sectorniveau geen gegevens bij over de hoeveelheid brandgevaarlijke gevelplaten. In de praktijk zien we dat brandgevaarlijke gevelpanelen in de zakelijke markt op grote schaal in de bouw worden toegepast. We schatten dat er in zakelijke gebouwen momenteel in 90 % van de gevallen wordt gekozen voor brandbaar isolatiemateriaal en slechts in 10 % van de gevallen onbrandbaar. In de woningbouw komen we de brandbare gevelbeplating niet heel veel tegen. Op bedrijventerrein zien we wel vaak bovenwoningen in panden met (zeer) brandbare gevelplaten.

Bij woningen zit het probleem in de brandgevaarlijke dakisolatie

Door de brand in de Grenfell Tower in Londen wordt nu vaak alleen gesproken over gevelplaten. Het probleem speelt echter niet alleen bij (zeer)brandbare isolatie in gevelbeplating, maar ook in dakisolatie. De meeste woningen zijn voorzien van een dakconstructie met isolatie van polystyreen (piepschuim). Dat is een zeer brandbare isolatie. Deze dakconstructie bij rijtjeshuizen zorgt er soms voor dat niet alleen een woning zelf brandschade oploopt, maar de

hele rij woningen. Een brand kan zich dan snel via deze dakconstructie verplaatsen en uitbreiden.

2. Wat is de reden dat dit is toegestaan?

Onvoldoende aandacht voor de gevolgen

Er is in het verleden onvoldoende aandacht geweest voor de gevolgen van het gebruik van brandbare isolatiematerialen. Hierdoor is de toepassing van brandbare materialen toegestaan, mits er een goede brandwerende plaat voor zit. Dat werkt in theorie, maar helaas vaak niet in de praktijk.

Testen sluiten niet aan bij praktijk

Het bepalen van brandvoortplantingsklassen gebeurt in een laboratoriumomgeving onder een gecontroleerde, ideale omstandigheid (en vaak maar voor een bepaalde tijd en temperatuur). Er wordt hierbij een perfecte samenstelling toegepast (bijv. metalen dakbeschoot, dampremmende lagen, isolatiemateriaal en dakbedekking). Deze ideale situatie wordt in de bouwpraktijk vrijwel nooit gerealiseerd. Het brandgevaar speelt met name wanneer materialen niet alleen in de gevelisolatie zijn verwerkt. Denk bijvoorbeeld aan open contact tussen de binnenruimte en het isolatiemateriaal, of een vrije luchtstroom langs deze materialen in de gevel. Met goedgekeurde bouwmaterialen kan dus wel degelijk een brandbare, onveilige schil gecreëerd worden, omdat de brandbaarheid van het uiteindelijke bouwwerk (veel) hoger is dan zou kunnen worden afgeleid uit de brandbaarheid van de afzonderlijke geteste delen.

Regelgeving houdt geen rekening met (onderhouds-)werkzaamheden

Er wordt in de bouwregelgeving ook geen rekening gehouden met tijdelijke en nieuwe ontstekingsbronnen, zoals installatiedoelvoeren door het dak, zonnepanelen en werkzaamheden aan dakbedekking. Juist die werkzaamheden kunnen isolatiemateriaal laten ontsteken; de beschermende laag is dan niet intact. In het geval van dakisolatie is een bijkomende factor dat het toegestaan is op de brandbare isolatie een waterkerende laag aan te brengen met open vuur.

Milieudoelstellingen en kostenafwegingen hebben de overhand

Met minerale materialen is het soms niet goed mogelijk aan de hoogste isolatiewaarden te voldoen. Brandbaar isolatiemateriaal is goedkoper en bovendien gemakkelijker en sneller aan te brengen dan onbrandbaar isolatiemateriaal. Een punt dat weinig aandacht krijgt is de milieubelasting als gevolg van branden waarin kunststofisolatiematerialen een grote rol spelen. Deze kunnen een zeer grote belasting op het milieu hebben, in samenhang met de hogere frequentie en grotere omvang van de branden.

Bouwbesluit gaat slechts uit van minimum vluchtvereisten

Het Bouwbesluit gaat uit van vluchtwegbeveiliging en een brandwerendheid die voldoende is om veilig te kunnen vluchten. Dit is echt het minimum; schadebeperking en blussing worden niet meegenomen. Als er iets misgaat in de bouw, wordt de norm overschreden en kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan.

Vergunningsverlening veelal papieren exercitie

De Woningwet biedt de mogelijkheid om een bouwvergunning gefaseerd aan te vragen. Nadat de gemeente het constructieontwerp aan de hand van het bouwbesluit heeft goedgekeurd, kunnen de detailtekeningen worden ingeleverd. Juist in die fase kunnen er, uit praktische uitvoeringsoverwegingen of vanwege kostenbesparingen, veranderingen plaatsvinden die de brandveiligheid niet ten goede komen.

3. Aanbevelingen

Integrale brandveiligheid als uitgangspunt

Het zou goed zijn om brandveiligheid als uitgangspunt bij regelgeving te nemen, in plaats van alleen te kijken naar vluchtveiligheid. Binnen het Bouwbesluit moeten de brandbaarheid van een gebouw en de branduitbreidingskansen, mede in relatie tot de brandbestrijding een belangrijkere rol krijgen. Op deze manier kunnen we niet alleen branden voorkomen, maar ook beter beheersbaar maken.

Regelgeving en testen die aansluiten bij de praktijk

We raden aan om normen te ontwikkelen voor het brandgedrag van gevelpanelen die voorschrijven in welke verschillende samenstellingen de materialen getest worden. Hierbij moet worden gekeken of de isolatiematerialen de uitbreiding van een brand verergeren en hoe giftig en brandbaar de rook is die vrijkomt. Wij denken dat de overheid op basis hiervan duidelijk moet aangeven welke gevelbeplating nog voor welke toepassing mag worden gebruikt, zeker in hoogbouw. Brandklasse A is een onbrandbaar Isolatiemateriaal, denk hierbij aan glas- en steenwol. Andere isolaties (niet zijnde brandklasse A) zouden moeten worden getest in de praktijk, en waar nodig als brandklasse worden opgesplitst.

Verbeter het vergunningsproces en vergroot bewustwording

Vergunningsprocedures en handhaving daarop moeten verbeteren: de aanpassingen en detailtekeningen zouden meer moeten worden getoetst op brandveiligheid. Daarnaast is er gewoon meer bewustwording nodig bij zowel de verstrekkers van vergunningen als opdrachtgevers en uitvoerders. Bijvoorbeeld in de betreffende vakopleidingen. De verzekeringssector is vanuit haar maatschappelijke rol en met haar expertise van harte bereid om mee te denken hoe de bovenstaande uitgangspunten kunnen worden verbeterd.

Meer informatie

- Brochure Brandgedrag van Isolatiematerialen: https://www.verzekeraars.nl/media/5022/16026_vvv_pov_brochure_brand-isolatie_2018.pdf
- Verzekeraars veiligheid in en rond het huis: <https://www.verzekeraars.nl/verzekeringsthemas/schade/veiligheid-in-en-rond-het-huis>
- Nieuwsbericht verzekeraars bezorgd <https://www.verzekeraars.nl/publicaties/actueel/verzekeraars-zeer-bezorgd-over-toenemend-gebruik-brandbare-isolatiematerialen>
- Checklist Brand: <http://checklistbrand.nl/>